

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

BA HA / 2025/26

1. A hallássérült személyek jellemzése. Az állapotmegismerés hangsúlyai.

- A hallás jelentősége.
- A hallássérülés következményei.
- Kórokok.
- A hallásveszteség típusai.
- A hallássérült személyek állapotmegismerési folyamata és ebben a gyógypedagógus lehetséges tevékenységei.
- A hallássérült személyek állapotmegismerésének intézményi szinterei, és ezek főbb feladatai.
- Az állapotmegismerés szempontjai, eljárásai, specifikumai hallássérült személyek esetén a teljes életívén.

a hallás jelentősége, kórokok, típusok, következmények; állapotmegismerés folyamata, szinterek, szempontok

2. Hallássérülés és korai fejlesztés.

- UNHS protokollja
- A kisgyermeki személyiség- és beszédfejlődés.
- A tanácsadás speciális kérdései a hallássérült kisgyermek korai fejlesztésében.
- A tanácsadó elvárt tudása, személyiségjegyei.
- Korai fejlesztés és szabályozása a jogszabályokban.
- A korai fejlesztés megszervezése általában és hazánkban.
- A foglalkozások felépítése.
- A korai fejlesztő feljegyzései.
- Teammunka.

szűrés algoritmus, rizikófaktorok, diagnózis szinterei és következményei, tanácsadás, a tanácsadó speciális tudása, törvényi vonatkozások, szervezés; foglalkozások menete, feljegyzések, teammunka

3. Hallássérült kisgyermek otthoni fejlesztése.

- A hallássérült gyermekek szülei, mint partnerek.
- A gyásztól a feldolgozásig.
- A korai felfedezés kihatása a szülői reakciókra.
- Szülő és terapeuta együttműködésének modelljei.
- A szülői beszéd jellemzői általában, fonológia, szemantika, szintaxis, egyéb jellemzők. A szülői beszéd változása a hallássérülés hírének hatására.
- A gyermekek interakciós szintjei.
- A 0-3 éves korig tartó fejlesztés legjellemzőbb kérdései.

szülői partnerség, szülői attitűd, modellek, szülői beszéd, interakciós szintek, korai fejlesztés

4. A hallássérült gyermekek intézményes nevelése

- A hallássérült gyermekek nevelési szempontú csoportosítása, létszámának alakulása a speciális és integrált intézményekben, oktatásuk szervezése (intézmények, tagozatok).
- Az óvodáskorú gyermek általános jellemzése, az iskolakezdés kérdései.
- Többségi és speciális óvodák céljainak, feladatainak, szervezési módjainak összehasonlítása.
- Az óvodai foglalkozások típusai, speciális módszerei, az óvoda iskolára felkészítő jellege.

nevelési szempontú csoportosítás, létszám, óvodáskorú hallássérült gyermek, iskolaérettség/iskolakezdés kérdései, többségi és speciális óvoda, foglalkozástípusok

6. A kommunikáció, beszéd, nyelvi készségek fejlesztése

- A kommunikáció alapelemei.
- A természetes beszédfejlődés lehetőségei, beszéd/kommunikáció tanulási stratégiák.
- A dialógus általános jellemzői.
- A társalgás, a párbeszéd alkalmazásának lehetőségei a hallássérült gyermekek hangzó nyelvi fejlesztésében (korai fejlesztés, speciális iskola, integrált oktatás-nevelés).
- A társalgásnál követendő szabályok, az iskolai "látszat" párbeszéd.
- Az élményközpontú társalgás. A témakönyv.
- A pragmatikai tudás fejlődése és fejlesztése hallássérült gyermekeknél.

kommunikáció alapelemei, a dialógus, társalgást segítő és nehezítő körülmények, az élményközpontú társalgás módszertani elemei, témakönyv; pragmatika

7. A szókincs alakulása hallássérült gyermekeknél.

- A fogalmak kialakulása és a szókincs általános fejlődése a gyermekeknél.
- A szókincs hierarchiája.
- A szókincs vizsgálatának eljárásai (Peabody, Gardner teszt)
- A korai szavak funkciói.
- A hangzónyelvi órátípusok és a szaktárgyak a szókincs fejlesztése szempontjából.
- A szókincs fejlesztésének kérdései.
- A szülő/pedagógus szerepe a szókincs bővítésében, közvetett és közvetlen szókincsfejlesztés.

szókincs, szókincs fejlődése, az állapotmegismeréshez használt eljárások, szülői szerep a szókincsbővítésben, órátípusok

8. A hallássérült gyermekek olvasástanítása.

- Az olvasás szerepe a nyelv alakulásában, olvasás jelentősége hallássérült személyeknél.
- A képes történetek feldolgozása a korai fejlesztés során, illetve óvodai és iskolai szinteken.
- A napló (korai fejlesztés). A napló olvasás előkészítésben betöltött szerepe.
- A szövegértő olvasás feltételei.
- A szövegértő olvasást megalapozó kognitív képességek, kognitív funkciók, tanulás.

- Az olvasás/írastechnika kialakításának módszerei hallássérült tanulók speciális intézményeiben.
- A szövegértés hibái.
- A szövegértés szintjei, az alkalmazható olvasási anyag (óvoda, e.k., 1-8).
- A szövegértő olvasás módszeres kialakítása alapozó szinten és a különböző osztályfokokon (olvasás órák).
- A differenciálás kérdése az olvasás órákon.
- Hallássérült gyermekek eredményei szövegértő olvasást célzó felméréseknél. A WORD olvasási “teszt”.

Jelentősége, vizuális figyelem, emlékezet (munkamemória és hosszú távú, szukcesszív és szimultán), mnézikus stratégiák és nyelvi szint, tanulás, szövegértő olvasás, képes történetek, olvasás-írás technika, szövegértés szintjei, módszeres kialakítás, differenciálás;

9. A hallássérült személyek komplex ellátásának történeti fejlődése

- A nyelvi kommunikáció különböző típusai, a hallássérült személyeknél alkalmazható kommunikációs csatornák.
- A hallássérült gyermekek nyelvi fejlesztésének nemzetközi irányzatai a múltban és ma.
- Az intézmények kialakulása.
- A hazai hangzónyelvi fejlesztés gyökerei és jelen helyzete.
- A diagnosztika, hallástechnológia, korai fejlesztés és nevelés-oktatás nemzetközi és hazai irányzatai.
- Az integrált nevelés-oktatás.

alkalmazott kommunikációs csatornák, fejlesztési irányzatok alakulása (módszertan), korai fejlesztés irányzatok (hazai, nemzetközi), szervezés változásai; a hallássérülés komplex diagnosztikája és technikai ellátásának alakulása

10. A nyelvi fejlesztés területei.

- A beszéd elsajátításának elméletei, jelentőségük és felhasználásuk.
- A naturális auditív-verbális fejlesztés jellemzői.
- A korszerű módszertan főbb vonásai.
- A korai fejlesztés döntéseinek jelentősége.
- A hallássérült személyeknél fejlesztendő nyelvi területek és az ezek fejlesztését szolgáló tevékenységek áttekintése.
- Az auditív verbális irányzatra épülő fejlesztési programok fontosabb jegyei csecsemőknél és kisgyermeknél (Simsler, Diller, Pollack).
- Az auditív-verbális fejlesztés megvalósításának korlátai a speciális iskolákban.

nyelvsajátítás elméletek és hatásaik a módszertanra, auditív-verbális eljárás, fejlesztendő nyelvi területek (Myklebust); döntés jelentősége a korai fejlesztésben, fejlesztési programok, főbb képviselők

11. A szájról olvasás és a hallássérülés.

- A szájról olvasásra alapozó irányzatok a múltban.

- Percepció és hallássérülés: a minőségileg más szenzoros szerveződés vizsgálati tapasztalatai
- A szájról olvasás mint pszichés funkció (fókuszáló, ill. szimultán figyelem, szukcesszív emlékezet).
- A beszéd megértésének vizuális feltételei.
- A szájról olvasás fejlesztése a hallássérült személyeknél.

percepció, figyelem, emlékezet, feltételek, fejlesztés

12. A hallásnevelés.

- A hallás élettana.
- A hallás neurofiziológiai alapjai és ennek következményei a diagnózisra, fejlesztésre (hallásnevelésre).
- A fiziológiás és funkcionális hallás kérdései, a funkcionális nagyothallás, és a funkcionális siketség.
- A hallás szerepe a beszédelsajátításban.
- A hallás természetes fejlődésének alakulása az első életévben (hallás-beszédskála).
- A hallásnevelés nemzetközi és hazai története.
- A fejlődés szintjei (Erber).
- Az uniszenzoros hallásnevelés elvei, módszerei, szinterei.
- A Ling-teszt alkalmazásának változatai.
- A hallásnevelés lehetőségei egyéni és csoportos helyzetekben.
-

neurofiziológiai alapok, fiziológiás, funkcionális hallás, hallásfejlődés, hallás beszéd kapcsolata, fejlődési szintek, Ling-teszt, elvek, módszerek, szinterek

13. A jelnyelv és az ujj abc a hallássérült személyek pedagógiájában.

- A jelnyelv nyelvészeti meghatározása.
- A siket személyek jelnyelvének jellemzői, változatai, jelentősége.
- Perifériális vizuális érzékelés észlelés, szimultán vizuális figyelem (Marschark Clark, Marschark Knoors).
- Az ujj abc, a cued speech.
- A jelnyelv és a hangos beszéd összevetése, a jelnyelv hatása a hangzó beszéd fejlődésére.
- A jelnyelv és az ujj abc hazai alkalmazása az oktatásban.
- Bilingvalizmus és totális kommunikáció.
- A Magyar jelnyelvről és a jelnyelv alkalmazásáról szóló törvény legfontosabb elemei.

metakommunikáció, jelnyelv jellemzői, változatai, összehasonlítás a hangzó beszéddel, vizuális figyelem, észlelés, emlékezet és jelnyelv; ujj abc, cued speech, bilingvalizmus, totális kommunikáció, törvény

14. Cselekvés és beszéd, gondolkodásfejlesztés.

- A cselekvés szerepe a gyermek fejlődésében: a gondolkodás szenzomotoros szakasza.
- A gyermeki játékszintek.
- A gyermekek játékanak megfigyelési lehetőségei.
- Az alkalmazható játékváltozatok a korai fejlesztés során.

- A beszédfejlesztés eszköz jellege a cél jelleg helyett.
- Speciális óra/foglalkozástípusok, melyeknél a nyelvi fejlesztés a cselekvésbe ágyazott (cselekvéses helyzetek, ábrázolás és kézimunka, fogalomelmélyítő és beszédfejlesztő játékok).
- A logikus gondolkodás fejlesztése a korai nevelés időszakától az iskolai tanulmányok befejezéséig.

játékszintek, cselekvés szerepe, szenzomotoros szakasz, nonverbális gondolkodás/fejlesztés; játékváltozatok, logikus gondolkodás, speciális foglalkozástípusok

15. A grammatika fejlesztése hallássérült személyeknél.

- A generatív nyelvhasználat alapjai (kompetencia és performancia, mély és felszíni szerkezet).
- A magyar nyelv morfémai, a szóalkotási módok.
- A magyar grammatika elsajátításának nehezebb elemei.
- A grammatika és a nyelvi kompetencia összefüggései.
- A nyelv átlátszósága, szintaxis, pragmatika.
- Nyelvi szerkezetek használata során előforduló hibatípusok hallássérült személyeknél.
- A nyelvi szerkezetek indirekt és direkt fejlesztésére irányuló speciális óra/foglalkozástípusok.
- A nyelvi kompetenciát, grammatikai fejlettséget mérő eljárások alkalmazásának lehetőségei hallássérült személyeknél.

grammatika, generatív nyelvhasználat, nyelvi kompetencia, performancia, hibák, óratípusok
Expresszív Receptív Grammatikai Teszt (ErG)

16. Az írásbeli kifejezés.

- Szövegtani alapfogalmak.
- Az írásbeli fogalmazás szakaszai.
- A szóbeli és írásbeli közlés összefüggése.
- Az írásbeli kifejezés előkészítésének, fejlesztésének lehetőségei a legfiatalabb kortól.
- Módszeres eljárások a fogalmazás órák/foglalkozások keretében.
- A fogalmazványok hibái és javításuk.
- Az írásbeli kifejezés fejlettségét mérő eljárás alkalmazásának lehetőségei hallássérült személyeknél.

szövegtani alapfogalmak, írásbeli szövegalkotás előkészítésének lehetőségei, szakaszok, módszertani eljárások, jellemző hibák, javítás; Írásbeli Kifejezés (ÍK) Tesztje

17. A hallássérülés diagnosztikája és az audiológiai ellátás folyamata

- Az UNHS protokollja – kiemelten a 18 éves korig tartó folyamatra, szabályozó dokumentumok, törekvések.
- A hallásvesztés oki háttere és típusai, hallássérüléssel járó szindrómák.
- A hallássérülés korai diagnosztikájának módszerei és annak szinterei.
- Nemzetközi és hazai helyzet.

- Technikai ellátás folyamata, a gyógypedagógus helye és feladata a folyamatban.
- Gyermekaudiometriai eljárások, a mérések gyakorisága, beszédaudiometria,

hallássérülés korai felismerése, szűrési protokoll, diagnosztikai protokoll, pedoaudiológia, pedoaudiológiai módszertan, hallókészülék ellátás, gyógypedagógus feladata a folyamatokban

18. A hallássérült személyek fejlesztésének technikai alapjai.

- Hallásjavító rendszerek, sérülésspecifikus eszközök az audiológiai és hallásakusztikai ellátásban.
- A hallókészülék kiválasztás folyamata és protokollja.
- A hallásjavítás műtéti megoldásai.
- A cochleáris implantációs műtéti eljárás folyamata a kezdetektől a teljes folyamatot tekintve.
- A hallásjavító eszközök eredményes használatát befolyásoló faktorok.
- Hallásellenőrzés különböző tesztekkel: EARS teszt alkalmazásának lehetőségei, Ling teszt és egyéb lehetőségek.
- Az erősítés egyéb lehetőségei, a hallásjavító eszközöket kiegészítő rendszerek.
- A gyógypedagógus szerepe az audiológiai ellátás különböző szakaszaiban.

hallókészülék, kiválasztási folyamat, technikai eszközök, implantálható készülékek, indikációk (társuló problémák is), az ellátás szinterei, szereplői, akadálymentesítés eszközei

19. Hallássérüléshez társuló egyéb állapotok

A halmozott fogyatékoság gyakorisága, típusai, kórokai.

- A halmozottan fogyatékos, komplex szükségletet mutató hallássérült gyermekek ellátásának kérdései, a módszeres kommunikációfejlesztés lehetőségei.
 - Halmozott fogyatékos, hallássérült gyermek fejlesztése nevelése szülői szemmel (pl.: a társuló diagnózisok elfogadásának, megélésének kérdései, együttműködés a szakemberekkel).
- A hallássérüléshez társuló lehetséges állapotok közül három említése diagnosztikai, terápiás és rehabilitációs konzekvenciákkal.

korai figyelemfelkeltő jelek, diagnosztikai lehetőségek, terápiás lehetőségek, AAK, (pl. nyelvi fejlődési zavar, ADHD, autizmus, viselkedészavar, intellektuális képességzavar, siket-vakság, egyéb)

20. Tervezés, óraszervezés, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés.

- Hallássérült gyermekek oktatás nevelésével kapcsolatos gyógypedagógiai irányelvek, NAT, kerettantervek, helyi tantervek.
- A követelményrendszerek alakulása.
- Az óraszervezés korszerű lehetőségei és előnyeik.
- A gyakorlás különböző formái.
- Az ellenőrzés és értékelés általános és sajátos lehetőségei, problémái.

tantervi szabályozás, követelmények, egyéni fejlesztési terv, órászervezés, ellenőrzés, értékelés

21. Felnőtt hallássérült személyek gyógypedagógiai támogatása.

- Hallássérült személyek becsült száma Magyarországon, a populáció jellemzői (pl. a veleszületett és szerzett hallássérülés előfordulási gyakorisága, iskolázottsági adatok).
- A hallássérült emberek helyzetének feltárásával foglalkozó kutatások.
- A hallássérült fiatalok életpálya építése, pályaválasztása, a munkába állás, beválás, nyugdíjazás kérdései.
- Felnőttkorban hallássérültté vált személyek helyzetének önértékelése.
- A hallássérült személyeket érintő érdekvédelmi szervezetek, tevékenységük.
- Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ Egyezmény és a magyar jelnyelvről szóló törvény rövid bemutatása.
- Kompenzációs törvények, juttatások.
- A jelnyelvi/feliratozó/szájról olvasási tolmácsok szerepe.
- Az infokommunikációs akadálymentesítés jelentősége és lehetőségei hallássérült személyeknél.
- Siketidentitás és -kultúra kérdése a hallássérült emberek életében.

jogszabályok, populáció, kutatási eredmények, életpálya, siketkultúra és -identitás, érdekvédelem, jelnyelvi/feliratozó/szájról olvasási tolmácsolás, infokommunikációs akadálymentesítés

22. A sajátos nevelési igényű gyermekek/ tanulók integrált fejlesztése.

- Történeti kialakulás, az integrációt elősegítő tényezők az elmúlt évtizedekben.
- Az orvosi, pedagógiai és emberi jogi modell.
- Az integrált nevelés típusai és szintjei.
- A Nemzeti Köznevelési törvény és az integráció.
- A sajátos nevelési igény fogalmának kialakulása, jelentése (nemzetközi és hazai értelmezés).
- A befogadó (inkluzív) általános iskola jellemzői.

történet, típusok, szintek, előnyök, hátrányok, SNI fogalom, inkluzív oktatás

23. A hallássérült gyermekek, tanulók integrált fejlesztésének módszertani kérdései

Az integrált és speciális fejlesztés alakulása és mai helyzete hazánkban a különböző gyógypedagógiai területeken, különös tekintettel a hallássérült gyermekekre, tanulókra

- Az integráció lehetséges előnyei és hátrányai hallássérült gyermekek, tanulók és nagykorú fiatalok esetében
- Az alkalmazott magyar integrációs modellek a hallássérült gyermekek, tanulók nevelés-oktatása terén
- Az integrációban szerepet játszó személyek és szerepük.
- Az integrációt segítő gyógypedagógus tevékenységei.
- A gyógypedagógiai támogatás lehetséges modelljei integrált nevelés -oktatás esetén, ezek előnyei és hátrányai.

hazai helyzet, NKT, előnyök, hátrányok, szereplők, gyógypedagógiai támogatási modellek